

כל שעה פרק שני פסחים

כה.

עין משפט
נר מצוה

א מ"י פ"ד מהלכות
מאכלות אסורות ה' י'
יא טו"ע שם:
לא ג מ"י פ"ה מהל'
כלאים ה' י' טו"ע
י"ד ס' רלו טו"ע:
לב ג מ"י שם ה' כג
טו"ע שם סעיף ו':
לג ד מ"י פ"ה מהלכות
יבדיל טו"ע ה' י'
סמג עפ"ן ה טו"ע י"ד
ס' קנה סעיף ג רב אלפס
כאן ובע"ז פ"ד ד שולח:

תורה אור השלם

1. לא תזרע פרמך
בְּלֵאִים פֶּן תִּקְדַּשׁ
הַמְּלָאָה הַזֹּרַע אֲשֶׁר
תִּזְרַע וּתְבוֹאָת הַכֶּרֶם:
דברים כב ט
2. וְאֵהֱבֵת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ
בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל גִּפְשְׁךָ
וּבְכָל מְאֹדְךָ: דברים ו ה

רבינו חננאל

[illegible]

מִהָּאֶרְצָה שֶׁבֶן לֹא הִיְתָה לָהּ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר. הַקָּסָה רִיבֵּיז נִילָף מַעֲרֵלָה שְׁהִיָּה לָהּ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר כְּגוֹן נִטְל עֵנֶף מֵחֵילִין שֶׁל הַיֵּמָר שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ פִּירוֹמֵיו וְהִרְכִּיזוּ אוֹ נִטְעוּ וְאוֹמְרִים רִיז דִּלְיִנו אֹסֶר אֲלֵא מֵה שֶׁגִּדַּל אֲחֵר שֶׁהִרְכִּיזוּ אוֹ נִטְעוּ וְהָיָה לוֹ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר וְהַעֲנֵף עֲלָמוֹ אִינוֹ נֶאֱסָר אֲלֵא מִפְּנֵי הַתְּעוּבָה שֶׁהָיוּ הָאִסּוּר וְהַיֵּסוֹר וְאֵסֶר הִיא יְכוֹל לְהִגְדִּיל אוֹתוֹ הָעֵנֶף מִמֶּה שֶׁגִּדַּל אֲחֵרִי כֵן הִיָּה מוֹתֵר וְכֵן כֻּלָּי הִכְרַם אִי לֹא הִיָּה עֵיקְרוֹ נֶאֱסָר אוֹ מַעֲבִיר עֲלֵיךְ נִקּוֹץ חֲשׂוֹב לֹא הִיָּה לוֹ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר שֶׁהָאִסּוּר הִגְדֵּל אֲחֵרִי כֵן לֹא הִיָּה לוֹ מַעוּלָּה שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר: **מִהָּאֶרְצָה** אֲחֵמִין בִּפְסָח שֶׁבֶן עֲנוּשׁ בִּרְתָּ. וּמִשּׁוֹר הַנֶּסְקָל לֹא מֵאִי לִמְיַמֵּר יוֹכִים* דְּמֵה לְעַרְלָה וְלִשּׁוֹר הַנֶּסְקָל שֶׁן לֹא הִיָּה לָהּ שְׁעַת הַבּוֹשֶׁר לֹאֲכִילָהּ: ^א

כִּלְאֵי הַכֶּרֶם יוֹבִיחוּ. צַדִּיק כֹּל הַצֶּדֶק
(חולין קטו:) פֶּרֶץ וְיִמְאָה
עֲרֵלָה מוֹכִיחַ וּמַשְׁנֵי וְנִרְאָה לְרֵעֵי דָוָה
מִנִּי לְמִילָךְ צִמָּה מִזֵּינוּ מַמְלָאֵי הַכֶּרֶם
לְחֻדוּשֵׁיהֶם דָּמָה כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁכֵּן
נַעֲבָדָה צו עֲבִירָה וְאִסּוּרָה דְּכִלְיָה
וּבִהְגָּאָה אֶף אֵיךְ אֲרֵיכָא צִבְרָא צִמְלָא
וְכוֹ' אֵלֶּה יִמְאָה לֵיה לְמִילָךְ מַמְלָא הֵי
בְקִי' דְּלֹאִים טַפִּי: **מָה לְכִלְאֵי**
הַכֶּרֶם שֶׁכֵּן לְזֻקִים עָלְיוּ שְׂמָא בְּדֶרֶךְ
בּוֹ. תִּימָה לְרַשְׁעִי' הֵיךְ גּוֹפֵא יִמְלָךְ
צִמָּה מִזֵּינוּ מַמְלָאֵי הַכֶּרֶם שִׁילְקוּ עַל
צִבְרָא צִמְלָא שֶׁכֵּן דְּכֶדֶךְ הִנָּהּ וְאִוֹמֵר
רִי' דְּלִיכָא לְמִילָךְ דְּלִיכָא לְמִימָר דְּשׁוּר
הַנֶּסְקָל וְחֻמְךָ שֶׁעֲבָר עָלֶיךָ צִבְלָא יִרְאָה
יֹדִיעַ שֶׁנַּעֲבָד צו עֲבִירָה וְאִסּוּר
דְּכִלְיָה וְאִינוּ אִסּוּר אֵלֶּה דְּכֶדֶךְ
הִנָּהּ דְּכִלְיָה כְּמִיד צִבְלָא:

עיקרן נאסרין: אומר ר"י שגם הגבועולים והקש שגדל ממנו נאסר כדאמרין לקמן (ד' טו:). מנור שהסיון בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרס חדש יתן וקשה לר"י דכפרק האשם שפגלו (במחוט דף פ. וסס) גבי מוציא הוצאות על נכסי אשתו וכו' מפרש רב יהודה אפי' לא אכל אלא חצילי וזמורות רב יהודה לטעמיה דלמור אכלה ערלה וכלאים שביעית הוי חזקה פ"י א"ע פ' שזבל וכו' אין יכול לטבול רב' העמים שהפירות אסורין אלמלא עק כלאים

שבו ואומר ר"ת להם מיירי בנותן עמים שהיו קודם וריעת כללים
וקודם שהוסיף מאתים¹ אבל אותן שגדלינן אחרי כן אסורין מאחר
שהוסיף מאתים:

הוא"ל והיתה לו שעת הבושר קודם השרשה. והא דאמרין
בפ"ק למנחות (דף ו. וסס) גבי טריפה דכלאים לא
היה להם שעת הבשר הם קאי על משקה ישראל ומשקה לא
היה לו לעולם שעת הכושר²:

חֲרִיץ מַעְצֵי אֲשִׁירָה. נראה לר"י דמייירי כגון שאין יכול להתרפא משאר עניים אלא בזה כגון על ידי שדים או שום דבר אחר משום דלחי למיטעי בזה ע"י וּבְזֵי בֶן דְּמָא זַע"י פרק שמי (דף מ: ושם) שגשכו נחש וצא יעקב איש כפר כסניא לרפאותו ולא הניחו ר' ישמעאל משום דאפיקורסות^א משכא ומפרש בירושלמי ב' שמנה שרשים שהיה רואה לנחוש לו בשם זריא אצל ע"י תחבוסת שרי כדאמר^ב ר' הושע (דף כח.) דר' אבהו רמא ליה יעקב אפיקורסא^א סמא אףקיה: אף

יְדוּלִינִי: הַזֶּה. הָרָשׁוֹן: וְזֶה מַעֲיָקְרוֹ. בָּרַם בְּהַשְׁרָה לְכַתֵּב
מֵחַ בְּכֹהֵל דָּמִי: זֶהוּ. וְזֶה. קוֹדֵם לְכֵן הוֹסִיף אֵין לֹא הוֹסִיף לֹא
בְּכָל מְאֹדָה. יֵאמֹר הַחֲזִיב מַשְׁנִיחַ וְדִיו וּמִפְרָשׁ לִפִּי שְׁפַעְמִים
ךָ יוֹתֵר מִן הַחֲזִיב עֲלֶיךָ וְהַמִּתְרַפֵּא בְּעֵי אֲשִׁירָה נִרְאֶה כְּמוֹדָה זֶה:
וּשְׂפִימוֹת

ערלה לא הייתה לה שעת הכושר. שהפרי הזה חגט באיסור וגומר באיסור תאמר בצדק בחלב שיש לו שעת הכושר קודם שניתן בחלב: **נלאי הכרם ויניחו.** ובשחיטת חולין^א פריך ונימא ערלה תורסח וחזר הדין והתם מתוך לה בכל הבשר ולקמן פריך ונימא מה לכלאי הכרם

שכן לא היתה להם שעת הכושר:
ואם איתא. דכלאי הכרם חלוקין
להחמיר משאר איסורין ליפדוק האי:
ואב"י. אמר לך היכי ניפדוק היכי
נסיימא למילתיה דלא יבזבז צער
בחלב מיניה גימא תלמוד צבצב בחלב
כו' אטו צער בחלב אכילה כתיבה
ציה התם נמי לוקין עליו אפי' שלא
כדרך הנאמרה: מצינא. ונצילה
אכילה כתיבה ציה. נצילה לאו דוקא
קאמר דהא מטריפה גמרינן לה. ויש
מפרשים דמשום דהאי טריפה דקרא
איירי בצצר ונצטרך המדולדל צה
ושחטה כדלמרימא צבהמה המקשה
לילד (חולין עג.) קרי ליה נצילה דדמי
לנצילה דלא מישתרו בשחיטה ואין
נראה לי דטריפה נמי לא מישתריא
בשחיטה ואי משום דלא מיטמיא
הנך נמי לא מיטמא: ואידך. אב"י
אמר לך להכי לא כתיב אכילה צגופו
ללמד שזוקין בו לנפץ לא מצי פריך
תלמוד צבצר בחלב כו' וליפדוק

מה לכלאי הכרם שכן לא היטה להם
שעם הכושר. וקא סלקא דעתך
שאין נאשרין אלף גידוליהן ולכן לא
היטה להן שעת הכושר: זאת אומרת.
מדלג פירין הכי שמע מינה כלאי
הכרם עיקרן נאשר אף עיקר הזריעה
עלמה נאשרה וחמישה היטה לה שעת
הכושר כל ימיה עד שנשרשה. י"מ
דהאי מקשה נמי ידע שאף הזריעה
נאשרת אלף סבור שמשעת זריעה
נאשרת וכך שמעתי אבל א"א
להעמידה דמיצעי לן לפרושי הכי
מה לכלאי הכרם שכן לא היטה להן
שעת הכושר משעה שצאו לכלל
כלאים תאמר צדצר צחלב שהיטה
לו שעת הכושר משעה שצא לכלל זה
דאם שורכו כל היום צחלב אינו
נאשר צדק ומשני עיקרן נאשרו
משנשרשו ולא משנורשו וכמה
גמגומים יש זה חדל דטעמא דלא
מיחסר *משום דלכתי לא צדצר צחלב

חשיב ליה והרי הוא כאילו זה לבד וזה לבד וכן כלאים כ"ו שלא נאשר
הרי הן כמונחין בחדא ועוד כי אמר לעיל חמץ בפסח יוכיח מיצעי
ליה למימר שהיתה לו שעת הכושר משנקרא חמץ בפסח והא ליחא
ועוד מדמותיב רב שמעיה הוסיף אין לא הוסיף לא מכלל דליכא מאן
דסליק אדעתיה משמע ורעה אלא הוה סלקא דעתיה מוספא אין
עיקר לא ולשון עיקרן משמע כדפרישית דללישנא בתרא הכי הוה
ליה למימר זאת אומרת כלאי הכרס בהרשעה נאסרו: **המעציר**
עלין נקוב בדרס. ורעים בחבור שבויר רמחו הוסיף האנחה בדרס
ומאחיס אחד מן המאחיסים שיש בו מעשיו שמתחלה היו צו קי"ט
שיעוריהם בתוספת וזו ועכשיו י"ט צו מאחיס אסורין לפי שאין בהיתר
הראשון כדי לבטל התוספת האסור שהעירלה וכלאים אין בטלין
אלא במאחיסים של היתר לבד האיסור לא הוסיף מאחיסים אלא פחות
כל שהוא מותר דיש בו כדי להעלות בחדא ומאחיסים ובספרי' יליף
ליה מתרומה שעולה בחדא ומאה וכלאים שכלל את אסוריו
שאסורין בהנאה כפל את עלייתן. ודוקא נקט נקוב דיוקן מקרקע
דרך אומר: **לא הוסיף לא.** אלמא אין הוריעה נאסרת: **מליאה.**
הורע משמע שאף הוריעה נאסרת מיהו קודם השרשה כמאן ד
דכתיב מלאה: **כל מתרפאין.** אפילו באיסורי הנאה: **נמה נאמ**
שזה חצי ופעמים שזה חצי לבד והלכך שניהן לומר אהוב את צו

(א) חולין קטו. כלאי פ"ז
 מ"ח, (ב) [המלאה וכתיב
 הזרע וכן אימא בחולין
 קיו. וכי בפירש"י דהכא],
 (ג) זרבות סא: יומא פב.
 סנהדרין עד., (ד) [ע"י
 חוס' סוטה י: ד"ה נוח],
 (ה) [דף קטו, (ו) [קרח
 יח טז]], (ז) [בס"א: דמיתות,
 (ח) [בס"א: ישו, (ט) [בס"א:
 מינאה,

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ואם יש אדם
שממונו חביב:

גליון הש"ס

ברש"י זאת אומרת.
משום דאבתי לאו
בשר בחלב. ע"י מנחות
קא: נרש"י ד"ה הואיל
ובתוספו' שם ד"ה פניגול:

לעזי רש"י

מלוי"י [מלוי"י ד]. קדחת.

מוסף רש"י

המעביר עציו נקח.
והיטב לו וקדשיו וזכר
ובין ובעדו או יגד
מין הכס (חולין קסא).
הוסף מאתו. הוסף
היה כנס אל המאמץ
נגדל הירק או גרשיו
היטב נסמור דאו לו
מאז ומאז ומאז
דיתר ותלן המאמץ היו
אסור, אסור, יתר
אל הוסף יתר, דלאל
הכנס אין טעם עד
שיהיו לו מאמץ (סו
ואהלן לו אסור (סו).
לא הוסף. מאמץ אל
פוחל לו יתר וכו
מאמץ לו, דהיו
אסור אחד ומאמץ, מוסר
החייב. חייב (סו).
ורענן עתה (סו). וכתוב
המלאה. משמע מליץ
ותפוסהו. (סו).
משקורו. נתן הכס
אסר מיד בהשגרה (סו).
ורעו. שיהי שם
כבר נסמור לו כנס
נעמן מלאה (סו). למה
נאמר בכל מאמך.
יאתר הניע שכן לו
שכן שלטי סניב (סו)
לכן נאמר (סו).
מאמך. מן הניע ענין
(ברכות סא) לומר סניב
אנחנו חפצין אין יתר מכל
הניעין (נדרים עא)

מוסף תוספות

- א. שהיתה לו שעת הכושר ואסור בהנאה ואז לא מצי' למיפרך שכן עונשו כרת והוא הנסקל לא ירנו עונשו דארת. מוס' א"נ ב. דלארת. שננה הוא אסור וקודם שננה נמי שהיה חי היה מחוסר שחיטתו. טז. וליהרהר דינא וליחי במה הצד וכו'. מוס' שאלק. ד. ואין זה דוחק שפירות הוסיפו מאתם ולא העצים דאורחא דמילתא והי הכי דומות כבר היו גדולות

ומן החרצן אין עושיין נסכים. מוס' נמחת ו. כי לפעמים יש כח בדי שריי להטעות כדי לטרדם, אבל בטאניו תולה תועלת בהם יותר מאחרים אלא שאמר לו הבא לי מים או עצים מותר להביא אף מעבדות כוכבים. מוס' ע"ז כ :

:R

(א) דברי רבינו הוא כפי' הי"מ שהובא ברש"י כאן ד"ה זאת אומרת ואולי דרש"י כיון בזה על דברי הר"ח ו"ל אלו.